

Hakim Sabzevari University

Arid Regions Geographic Studies

Homepage: jargs.hsu.ac.ir

P- ISSN: 2228-7167

E- ISSN: 2981-1910

Sharing economy and competitiveness of border cities with a future research approach (The study of Birjand city)

Mohammad rahim Rahnam¹ | Sahar Sofalgar²

1. Department of Geography, Faculty of Literature and Human Sciences, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran. rahnama@um.ac.ir

2. Corresponding Author, Department of Geography, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran. sofalgar.sahar@alumni.um.ac.ir

Article Information

Research Paper

Vol: 16
No: 61
P: 186-204
Received: 2024-09-17
Revised: 2025-01-18
Accepted: 2025-01-26
Published: 2025-11-01

Keywords:

- Sharing economy
- Competitiveness
- Border city
- Birjand
- Future research

Cite this Article:

Rahnam, Mohammad rahim ., Sofalgar, Sahar . (2025). Sharing economy and competitiveness of border cities with a future research approach (The study of Birjand city). *Journal of Arid Regions Geographic Studies* 16(61): 186-204.
doi: 10.22034/jargs.2025.478977.1146

Publisher: Hakim Sabzevari University

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Abstract

Aim: The sharing economy is a new phenomenon that represents an innovative business model that can serve as a potential path for sustainable economic development. Considering that inequality in competitiveness causes national crises, special attention should be paid to the economic development of border cities in order to strengthen the national economy. Birjand city has played several roles within its sphere of influence; therefore, strengthening the city's economic power is of great significance. The main idea is to transition to the sharing economy by identifying the drivers that are effective in increasing the competitiveness of this city.

Material & Method: The approach for this future research is a combination of library and field studies. The nature of the research is analytical, and its purpose is development-applied. After reviewing the theoretical literature and consulting with experts in the field of urban planning, finally, 5 variables and 39 indicators have been selected. In the next step, 30 experts were asked to evaluate the influences in the Matrix of Direct Influence using Mic Mac software.

Finding: Based on the results of data analysis, indicators of consumption patterns, sustainable development, and job creation are the most influential, while indicators of government support for knowledge-based and innovative businesses, as well as technological potential, are the most dependent.

Conclusion: Considering the strategic location of Birjand city, it is possible to take advantage of strategies such as strategic investment in the formation of digital trading platforms in order to exchange goods in order to strengthen the identified drivers and develop the economy of Birjand city.

Innovation: The innovation of this research lies in examining all variables that strengthen the sharing economy as a new approach to improve the competitiveness of cities, particularly border cities, which have not been addressed in previous studies.

Extended Abstract

1. Introduction

Given that the urban economy is now the engine of global development, improving urban competitiveness can lead to new resources and opportunities by attracting new businesses, investments, talents, and visitors. As cities confront global challenges in the coming years, urban managers and planners must explore new approaches to make informed decisions about preserving nature. The sharing economy is one of the recent trends in combating climate change and reducing pollution, which has the potential to achieve the Sustainable Development Goals while promoting sustainable consumption and more efficient use of resources. Considering the concept of the sharing economy and its significant impact on increasing urban competitiveness, it should be noted that in order to predict and address the challenges facing cities and for the positive economic growth of cities, border cities should be the focus of attention of urban experts because border cities can play an effective role as the economic driving force of nation-states in the national arena. Therefore, the innovation of the present research is in combining the sharing economy approach with urban competitiveness and identifying the most important drivers in this area for the development and economic growth of the border city under study (Birjand city).

2. Materials and Methods

The study area of the research is Birjand city, located 190 kilometers from the border with Afghanistan. The nature of the present research is analytical, with a development-applied aim, and its dominant approach is future-oriented. The method of conducting the present research is a combination of library and field studies. In the present descriptive research, indicators were initially collected by reviewing the theoretical literature in the field of the sharing economy and urban competitiveness, as well as studying the most up-to-date sources. At this stage, 112 indicators were identified, and 39 final indicators were finally selected by interviewing experts in the field of urban planning and management (including university professors and urban managers). By identifying 5 variables (economic, technological, political, environmental-ecological, and socio-cultural factors) and 39 indicators, in the next stage to determine the most effective drivers, 30 experts in the field of urban issues were asked to determine the impact of each variable on the other in the Matrix of Direct Influence in Mac Mic software.

3. Results and Discussion

Studies on the five main variables identified show that the indicators of new job creation, digital platforms, government support for knowledge-based and innovative businesses, environmental assets, and the consumption patterns and sustainable development indicator have the highest level of influence, and the technological potential indicators, government support for knowledge-based and innovative businesses, access to natural resources, and entrepreneurial spirit have the highest level of dependence. Finally, ranking the direct and indirect influence and dependence of variables on each other reveals that the consumption patterns and sustainable development indicator have the highest direct and indirect influence, and the government support for knowledge-based and innovative businesses indicator also exhibits the highest level of dependence among the identified direct and indirect indicators. In general, indicators of consumption patterns and sustainable development, creation of new jobs, digital platforms, efficient use of natural resources, research and development units in companies, efficient use of resources, entrepreneurial spirit, people's trust in the government, macroeconomic structure, and quality of urban infrastructure are the most effective indicators, and indicators of government support for knowledge-based and innovative businesses, technological potential, innovation potential, digital platforms, creation of new jobs, private sector participation, people's skills in using emerging technologies, and wealth distribution are the most effective indicators.

4. Conclusions

The sharing economy facilitates the use of resources in societies without the need to consume or buy every time. An analysis of the scientific literature shows a lack of research on the significant impact of the sharing economy on the competitiveness of border cities. The findings of the present study, based on a future research approach, show that consumption patterns and sustainable development have the highest influence. Government support for knowledge-based and innovative businesses in the field of the sharing economy

has been identified as the most dependent indicator. Based on the study by Nazmfar et al. (2017), the border city of Birjand ranks last in economic competitiveness indicators. Therefore, the sharing economy approach has been selected to boost the competitiveness of this border city. By examining previous studies, it is found that the key drivers in these studies have emphasized the political dimensions more. For example, in the study of Asadzadeh et al. (2024), the ruling ideology and integrated management are considered the key drivers, but in the present study, the significant impact of consumption patterns and sustainable development in advancing the competitiveness goals of this city has been pointed out, so the results of the present study regarding the main effective drivers have not been aligned with the results of this study. In the study by Abrado et al. (2024), economic diversity, cultural development of sites, skilled labor, public-private partnerships, fostering innovation, and aligning educational needs with emerging industries have been identified as the next priorities in this study. In the study by Borinsky et al. (2024), the significant impact of digital technologies has also been highlighted, and this indicator is among the 10 main drivers identified in the present study. Given that the sharing economy is a novel approach to addressing economic issues in cities and that no research has been conducted in this field in Iran to date, it is essential to utilize the results of this study to advance sustainable development goals Birjand.

5. Acknowledgments and Funding

- The manuscript did not receive a grant from any organization

6. Conflicts of Interest

- The authors declare no conflict of interest.

مطالعات جغرافیایی مناطق خشک

اقتصاد اشتراکی و رقابت پذیری شهرهای مرزی با رویکرد آینده پژوهی (مورد مطالعه شهر بیرجند)

محمد رحیم رهنما^۱، سحر سفالگر^۲

۱- گروه جغرافیا، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. rahnama@um.ac.ir

۲- نویسنده مسئول، گروه جغرافیا، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. sofalgar.sahar@alumni.um.ac.ir

چکیده

هدف: در دهه‌های اخیر شهرها به عنوان کانون فعالیت‌های اقتصادی و نوآوری در عصر شهرنشینی مطرح شده‌اند. رقابت شهری پس از شهرنشینی بسیار قوی شده است، بنابراین شهرها برای رقابت جهانی بایستی متمایز شوند. اقتصاد اشتراکی پدیده جدیدی است که نشان‌دهنده یک مدل کسب و کار نوآورانه است که می‌تواند به عنوان یک مسیر بالقوه برای توسعه اقتصادی پایدار عمل کند. با توجه به این که نابرابری در رقابت‌پذیری باعث ایجاد بحران‌های ملی می‌شود، بایستی به توسعه اقتصادی شهرهای مرزی در راستای تقویت اقتصاد ملی توجه ویژه‌ای صورت پذیرد. شهر بیرجند به ویژه پس از مجزا شدن استان خراسان جنوبی، نقش‌های متعددی در حوزه نفوذ خود ایفا نموده؛ لذا تقویت توان اقتصادی این شهر بسیار قابل توجه است. ایده اصلی این پژوهش، گذار به سمت اقتصاد اشتراکی با شناسایی پیشران‌های مؤثر در افزایش رقابت‌پذیری شهر بیرجند است.

روش و داده: رویکرد حاکم بر این پژوهش آینده‌پژوهی و روش انجام آن ترکیبی از مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی است. ماهیت پژوهش، تحلیلی و هدف آن، توسعه‌ای-کاربردی است. با مروری بر ادبیات نظری و با مصاحبه با خبرگان حوزه‌ی برنامه‌ریزی شهری، در نهایت ۵ متغیر و ۳۹ شاخص انتخاب گردیده است، در مرحله‌ی بعد برای تعیین پیشران‌ها، از ۳۰ نفر از خبرگان خواسته شده تا تأثیرات را در ماتریس اثرات متقاطع در نرم‌افزار Mic Mac مشخص نمایند.

یافته‌ها: بر اساس نتایج تحلیل داده‌ها، شاخص‌های الگوهای مصرف و توسعه پایدار و ایجاد شغل‌های جدید به عنوان اثرگذارترین و شاخص‌های حمایت دولت از کسب و کارهای دانش بنیان و نوآور و پتانسیل تکنولوژیک به عنوان اثرپذیرترین شاخص‌ها هستند.

نتیجه‌گیری: با توجه به موقعیت استراتژیک شهر بیرجند می‌توان با بهره‌گیری از راهکارهایی چون سرمایه‌گذاری استراتژیک در شکل‌گیری پلتفرم‌های دیجیتال تجارت به منظور مبادله کالاها در راستای تقویت پیشران‌های شناسایی شده و توسعه اقتصاد شهر بیرجند اقدام نمود.

نوآوری، کاربرد نتایج: نوآوری پژوهش حاضر، بررسی تمامی متغیرهای تأثیرگذار در تقویت اقتصادی اشتراکی به عنوان رویکردی نوین به منظور ارتقای رقابت‌پذیری شهرها علی‌الخصوص شهرهای مرزی است که در پژوهش‌های پیشین به آن پرداخته نشده است.

اطلاعات مقاله

مقاله پژوهشی

شماره: ۱۶

دوره: ۶۱

صفحه: ۱۸۶-۲۰۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۶/۲۷

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۳/۱۰/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۷

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۸/۱۰

کلیدواژه‌ها:

- اقتصاد اشتراکی
- رقابت پذیری
- شهر مرزی
- بیرجند
- آینده پژوهی

نحوه ارجاع به این مقاله:

رهنما، محمد رحیم و سفالگر، سحر. (۱۴۰۴). اقتصاد اشتراکی و رقابت‌پذیری شهرهای مرزی با رویکرد آینده پژوهی (مورد مطالعه: شهر بیرجند). *مطالعات جغرافیایی مناطق خشک*، ۱۶ (۶۱): ۱۸۶-۲۰۴.
doi:10.22034/jargs.2025.478977.1146

ناشر: دانشگاه حکیم سبزواری

نویسندگان حق نشر و حقوق کامل انتشار را حفظ می‌کنند.

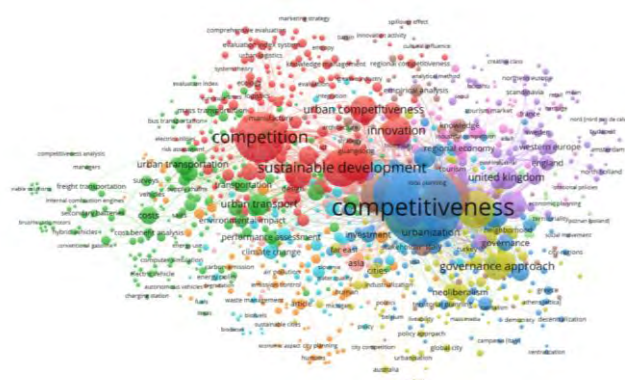

10.22034/jargs.2025.478977.1146

۱- مقدمه

در دهه‌های اخیر شهرهای سراسر جهان با شهرنشینی سریع همراه با چالش‌های زیست محیطی فزاینده، تشدید نابرابری‌های اجتماعی-اقتصادی و بیماری‌های نوظهور مواجه هستند (Enochsson et al., 2021). در پاسخ به این چالش‌ها، سازمان ملل متحد، یازدهمین هدف توسعه پایدار را به عنوان «شهرهای فراگیر، ایمن، انعطاف‌پذیر و پایدار» معرفی کرده است (Hall & Tewdwr-Jones, 2019). دگرگونی شهری پایدار در پی انعطاف‌پذیر ساختن شهرها، کاهش معضلات زیست محیطی، ارتقای کیفیت زندگی شهروندان، حفظ رشد اقتصادی، ارتقای برابری و عدالت در میان شهروندان و تضمین کیفیت مناسب خدمات شهری است (Salice & Pais, 2017). در این میان یکی از حوزه‌های قانونی برای پیشبرد تحولات پایدار شهری، تغییر شیوه‌های مدیریت منابع با حمایت از فناوری‌های نوظهور و نوآوری است (Palgan et al., 2021). در جهان امروز فناوری‌های جدید به سرعت در حال توسعه هستند و فرصت‌های جدیدی را که قبلاً وجود نداشتند، به ارمغان می‌آورند و امکان ظهور مدل‌های تجاری جدید را فراهم می‌کنند. از دهه ۱۹۹۰، همراه با تأثیرات جهانی شدن و دیجیتالی شدن، محققان شروع به تمرکز بر رقابت‌پذیری به عنوان ویژگی مهم شهرها و به ویژه مناطق کلان شهری کرده‌اند (Ni & Kamiya, 2020). اقتصاد شهری اکنون موتور توسعه جهانی است و با توجه به این‌که شهرها نیروی محرکه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی هستند، نیاز روزافزونی به شناسایی مراحل توسعه و ایجاد سیستمی برای رتبه‌بندی و موقعیت‌یابی شهرها و مناطق در این فرآیند احساس می‌شود. بنابراین، ارتقای رقابت شهری می‌تواند با جذب کسب‌وکارها، سرمایه‌گذاری‌ها، استعدادها و بازدیدکنندگان جدید به منابع و فرصت‌های جدید منجر شود (Du et al., 2014 & Du et al., 2012). رقابت‌پذیری شهری یک پدیده چند بعدی و پیچیده است (Falciola et al., 2020). رویکردهای معاصر به ارتباط نزدیک رقابت شهری با توانایی شهر برای ارائه سطوح بالای کیفیت زندگی، شمول اجتماعی، دسترسی عادلانه به کالاها و خدمات، متمایز بودن تصویر و اقتصاد مبتنی بر مکان می‌دانند (Sun and Yang, 2022) و از این رو ارتباط نظری و تجربی نزدیکی بین رقابت شهری و مطالعات مدیریت مکان در دهه‌های اخیر پدیدار شده است (Jawahar & Muhammed, 2022).

علاوه بر این، نتایج تحقیقات اخیر نشان می‌دهد که رقابت‌پذیری شهری در کنار تکامل شهرها (توسعه شهری، رشد شهری، جهانی شدن) تکامل می‌یابد، بنابراین محققان باید تعدد پدیده‌هایی که سیستم های شهری را برای سنجش رقابت‌پذیری آن‌ها تحت تأثیر قرار می‌دهند، شناسایی کنند (Jawahar & Muhammed, 2022). در این زمینه، نوآوری یکی از اجزای اساسی رقابت است، بنابراین یک شهر رقابتی باید بتواند سرمایه‌گذاری، منابع و مردم را برای ارتقای پیشرفت‌های فناوری جذب کند (Song et al., 2020). کارگران ماهر و جمعیت خلاق، خلاقیت و تنوع را به نقاط قوت خود تبدیل می‌کنند و بدین ترتیب به نیروی محرکه‌ای برای نوآوری، رشد و توسعه مناطق شهری تبدیل می‌شوند (Kourtiti et al., 2020). نتایج پایگاه داده اسکوپوس (شکل ۱) نشان می‌دهد که رقابت‌پذیری در میان ۱۰ واژگان کلیدی پر تکرار در طول سال‌های ۱۹۹۱ تا ۲۰۲۰ و همچنین در بررسی ۱۶۳۱ مقاله در این پایگاه داده، رقابت‌پذیری، در میان ۱۰۰ واژه کلیدی پر تکرار نیز قرار داشته است.

شکل ۱. تحسین شبکه ای، از کلمات کلیدی، از بانک داده Scopus (Sgambati & Gargiulo, 2022)

بررسی‌ها نشان می‌دهد که طیف گسترده‌ای از موضوعاتی چون اقتصاد شهری، انرژی، حمل و نقل، محیط زیست و توسعه پایدار با رقابت‌پذیری شهری در ارتباط نزدیک هستند که این مورد نشانگر ماهیت چند رشته‌ای رقابت‌پذیری شهری است. آنچه مطالعات سال‌های اخیر نشان می‌دهد وجود یک رابطه قوی بین رقابت‌پذیری شهری و چالش‌هایی است که شهرها در آینده با آن مواجه خواهند شد. به عبارت دیگر، توانایی سیستم‌های شهری در مواجهه با مسائل آینده، تبدیل تهدیدها به فرصت‌ها، سطح رقابتی آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

چالش‌های آینده به تدریج نقش اساسی در تعریف رقابت‌پذیری یک شهر در مقیاس بین‌المللی، به‌ویژه پس از بحران مالی جهانی ۲۰۰۸ و گسترش کووید-۱۹، ایفا کرده است. در این زمینه، موفقیت اقتصاد سرزمینی تنها در تلاش برای به دست آوردن مزیت تکنولوژیکی و اقتصادی نیست، بلکه در توسعه تاب‌آوری، سازگاری با عوامل خارجی و بهره‌برداری خلاقانه از تغییرات است. به عبارت دیگر، رقابت‌پذیری نشان‌دهنده توانایی یک شهر برای استفاده از این تغییرات به عنوان فرصت‌هایی برای رشد است (Ni & Kamiya, 2020). بنابراین رقابت‌پذیری توانایی یک سیستم شهری برای خودسازماندهی، مقابله و بهره‌برداری خلاقانه از چالش‌های بیرونی است (Kakderi et al., 2021). کوید ۱۹ چالش منحصر به فردی نیست که شهرها باید در سال‌های آینده با آن مقابله کنند. شهرها با توجه به این که منابع لازم برای انجام این کار را دارند، باید با مسائل جهانی دیگری مانند تغییرات آب و هوا، پیری جمعیت، کاهش بیش از حد منابع طبیعی، کمبود منابع انرژی تجدیدناپذیر، گرم شدن آب و هوا و تخریب محیط زیست روبه‌رو شوند (Rasheed & Balakrishnan, 2021)؛ لذا مدیران و برنامه‌ریزان شهری بایستی برای اتخاذ تصمیمات اساسی در مورد چگونگی حفظ طبیعت به مسیرهای جدیدی نگاه کنند. اقتصاد اشتراکی یکی از گرایش‌های اخیر در راستای مقابله با تغییرات آب و هوایی و کاهش آلودگی‌ها است (Pouri & Hilty, 2021)، که ضمن ترویج مصرف پایدار و استفاده کارآمدتر از منابع پتانسیل نیل به اهداف توسعه پایدار را دارد (Hossain, 2021). مدل اقتصاد اشتراکی مبتنی بر استفاده ثانویه از کالاها است، بنابراین طول عمر آن‌ها را افزایش می‌دهد. به علاوه، مدل اقتصاد اشتراکی مبتنی بر مبادله و اجاره محصولات و سیستم‌های خدمات محصول است تا ارزش بیشتری از دارایی‌ها یا منابع کم استفاده به دست آورد. اقتصاد اشتراکی که اقتصاد هم‌تا به هم‌تا یا مصرف مشارکتی نامیده می‌شود، مربوط به افرادی است که منابع و خدمات را از طریق پلتفرم‌های آنلاین و فناوری‌های دیجیتال به اشتراک می‌گذارند (Fang & Li, 2023). خدمات مبتنی بر اقتصاد اشتراک‌گذاری، مانند اشتراک‌گذاری خودرو، اشتراک دوچرخه و اشتراک‌گذاری خانه، می‌توانند تعداد منابع مورد استفاده و انتشار گازهای گلخانه‌ای را کاهش دهند (Karobliene & Pilinkiene, 2021). علاوه بر این، پلتفرم‌های اشتراک‌گذاری می‌توانند شمول اجتماعی را از طریق ارتباط افراد دارای منابع و خدمات استفاده نشده با افراد نیازمند ترویج کنند (Rasheed & Nandukrishna, 2023). با توجه به روشن شدن مفهوم اقتصاد اشتراکی و تأثیر قابل توجه آن در افزایش رقابت‌پذیری شهری، بایستی توجه نمود که در جهت پیش‌بینی و رفع چالش‌های پیش روی شهرها در برابر تغییرات جهانی و مشکلات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و به منظور رشد اقتصادی مثبت شهرها، بایستی شهرهای مرزی در کانون توجه متخصصان شهری قرار گیرند چرا که شهرهای مرزی می‌توانند به عنوان موتور محرکه اقتصادی دولت-ملت‌ها در عرصه ملی ایفای نقش مؤثری داشته باشند. شهرهای مرزی به دلیل عملکرد فضایی‌شان، از موقعیت ویژه‌ای برخوردارند و به سبب ویژگی‌ها و استعدادها بالقوه خود قادرند نقش‌های متعددی به خود بگیرند (Rahnama & Shaddel, 2020). از این رو توسعه و مدیریت شهرها به ویژه شهرهای مرزی از طریق برنامه‌های استراتژیک به عنوان یکی از وظایف دولت‌ها شناخته می‌شود و این مهم امری مشارکتی است که همکاری مردم محلی را نیز طلب می‌نماید. در مجموع اقتصاد مناطق مرزی نقشی اساسی در پیشرفت نواحی مرزی، بهبود استانداردهای زندگی مردم، کاهش فقر، توزیع مناسب درآمد را به همراه دارد (Bahrami jaf et al., 2021).

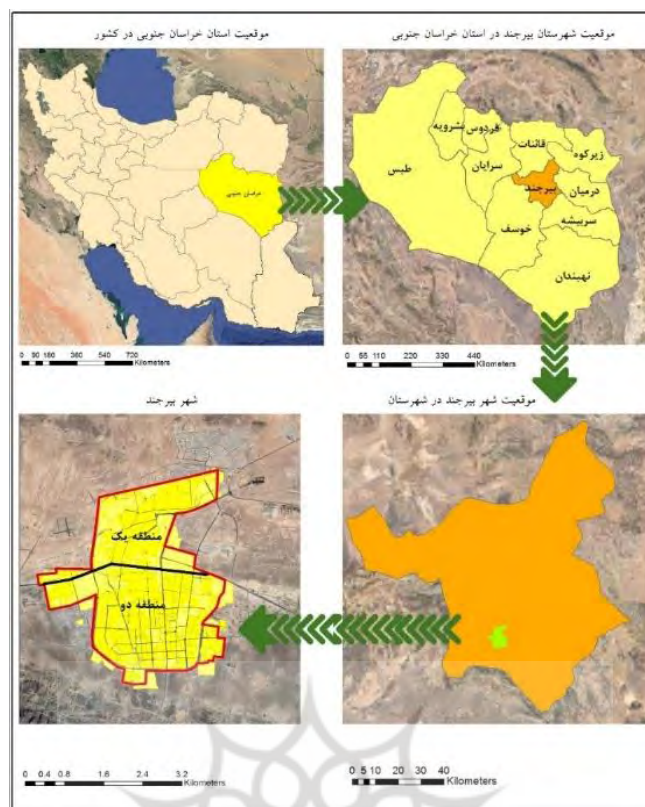
در ارتباط با موضوع اقتصاد اشتراکی و رقابت‌پذیری شهرها به طور کلی و به ویژه شهرهای مرزی تاکنون پژوهشی صورت نگرفته است. در این میان بررسی پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که پژوهش‌هایی با موضوعات اقتصاد شهرها، رقابت‌پذیری شهرها، آینده‌پژوهی و به کارگیری روش‌های نوین به منظور رونق اقتصادی شهرها به صورت جداگانه انجام شده است. برای مثال در پژوهش اسدزاده و همکاران که با استفاده از رویکرد آینده‌پژوهی انجام شده است، ده نیروی پیشران از جمله عامل‌های ایدئولوژی حاکم، مدیریت یکپارچه، گسترش زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات، تجارت الکترونیک، گسترش رقابت‌پذیری اقتصادی، برندسازی

اقتصادی، سیستم مدیریت الکترونیک، شفافیت سیاسی، تسهیل ورود شرکت‌های چندملیتی، گسترش دیپلماسی شهری به عنوان پیشران‌های تأثیرگذار در توسعه منطقه شهری تهران استخراج شده است (Asadzadeh et al., 2024). بر مبنای پژوهش بهزادپور و همکاران پیشران‌های حکمروایی شهری، کیفیت دانشگاه‌ها و نهادهای پژوهشی، دولت الکترونیک، فرم و تراکم شهری، ثبات اقتصادی، سیستم کاربست حمل و نقل هوشمند، ایجاد نوآوری از طریق تخصصی شدن اقتصاد منطقه، وجود کسب و کار دانش بنیان و نوآور و برنامه‌ریزی مدیریت شهر و مدیریت بازارمحور به عنوان مؤثرترین پیشران‌ها بر وضعیت آینده رقابت‌پذیری شهری، شناسایی شده‌اند (Behzadpour et al., 2023). نتایج پژوهش نظم‌فر و همکاران حاکی از نابرابری شهرهای مرکزی استان‌های کشور در برخورداری از شاخص‌های رقابت‌پذیری اقتصادی بودند. شهر تهران با میزان تاپسیس ۹۹ درصد در رتبه اول، شهرهای اهواز و اصفهان، به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم و شهرهای بیرجند، زاهدان، گرگان، خرم‌آباد، ایلام، زنجان، سمنان، قم، سنجند، اردبیل، شهرکرد، بجنورد و کرج، در رتبه‌های آخر قرار دارند (Nazmfar et al., 2017). مطابق با یافته‌های پژوهش آذربابو و همکاران، پتانسیل داخلی، ویژگی‌های زمینه‌ای و رقابتی هر شهر بایستی به منظور تقویت اقتصاد آن بررسی شود. در نهایت شاخص‌های تنوع اقتصادی، توسعه فرهنگی سایت‌ها، نیروی کار ماهر، مشارکت دولتی- خصوصی، پرورش نوآوری و همسویی نیازهای آموزشی با صنایع نوظهور به عنوان مهم‌ترین عوامل در افزایش رقابت‌پذیری شهرها معرفی شده‌اند (Abdrabo et al., 2024). تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش بوریسکینه و همکاران، بیانگر تأثیر قابل توجه متغیرهای تکنولوژیک در تسریع توسعه اقتصاد اشتراکی است. دسترسی به پلتفرم‌های دیجیتال، دسترسی به اینترنت و دسترسی به تلفن همراه به عنوان اثرگذارترین متغیرها در این پژوهش در نظر گرفته شده‌اند (Burinskienė et al., 2024). نتایج دو پژوهش انجام شده توسط، چین و دابوس و ترهینی موید اثرات مثبت اقتصاد اشتراکی بر توسعه اقتصادی پایدار و بهره‌وری انرژی است (Chien, 2022 & Dabbous & Tarhini, 2021). یافته‌ها نشان می‌دهد که اقتصاد اشتراکی نشان‌دهنده یک روند اجتماعی- اقتصادی است که پتانسیل تحریک توسعه اقتصادی پایدار و بهره‌وری انرژی را دارد. با توجه به بررسی‌های صورت گرفته مشخص گردید که نوآوری پژوهش حاضر در ترکیب رویکرد اقتصاد اشتراکی با رقابت‌پذیری شهری و شناسایی مهم‌ترین پیشران‌ها در این حوزه به منظور توسعه و رشد اقتصادی شهر مرزی مورد مطالعه (شهر بیرجند) است.

۲- مواد و روش

۲-۱- منطقه مورد مطالعه

محدوده‌ی مورد مطالعه‌ی پژوهش شهر بیرجند است. شهرستان بیرجند از شمال به شهرستان قاینات، از شرق به شهرستان درمیان، از جنوب و جنوب شرقی به شهرستان سربیشه، از جنوب و جنوب غربی به شهرستان خوسف، از شمال شرقی به زیر کوه و از شمال غربی به شهرستان سرایان محدود شده است (Eskandari sani & Sofalgar, 2022). جمعیت این شهر بر اساس آمار سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵، ۲۰۳۶۳۶ نفر بوده است. فاصله زمینی این شهر تا مشهد ۴۸۶ کیلومتر، تا زاهدان ۴۵۸ کیلومتر، تا تهران ۱۲۴۶ کیلومتر و به صورت هوایی ۷۹۱ کیلومتر است. شهر بیرجند، از جمله شهرهای استراتژیک شرق کشور و مرکز استان خراسان جنوبی است که در فاصله ۱۹۰ کیلومتری از مرز کشور افغانستان واقع شده است. این شهر در محل تلاقی شیب دامنه کوه‌های شکراب در شمال و باقران در جنوب، بر بستری ناهموار که در جهت مختلف شیب متفاوت دارد، استقرار یافته است. شهر بیرجند در شرق کشور بنا به موقعیت جغرافیایی آن از اهمیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، محیطی و سیاسی ویژه‌ای برخوردار است. این شهر در محل تقاطع راه‌های ارتباطی و بازرگانی قدیم در شرق کشور و نیز در مسیر راه‌هایی که بنادر جنوب ایران را از طریق زاهدان، کرمان و یزد به نواحی شمال خراسان و ماورالنهر متصل ساخته (محور ترانزیتی شرق کشور)، استقرار یافته است (Sofalgar et al., 2023).

شکل ۲. محدوده مورد مطالعه (نگارندگان)

۲-۲- روش پژوهش

برنامه‌ریزی شهری و آینده‌پژوهی به آینده مرتب هستند. هر کدام از این دو فعالیت به موضوعات مبهم، چندوجهی و بحث برانگیز می‌پردازند که نتایج آن‌ها پیچیده و نامشخص است (Qasemi et al., 2024). با استناد به متون نظری، کاربست رویکرد آینده‌پژوهی در فرایند برنامه‌ریزی شهری و توسعه شهری، احتمال موفقیت در برنامه‌ریزی‌های توسعه پایدار شهری را دو چندان می‌کند (Safaeepour & Arianejad., 2024)؛ زیرا هم‌پیوندی مطالعات شهری و آینده‌پژوهی به عنوان رویکردی نوین، می‌تواند منجر به نتیجه پایدار عمل برنامه‌ریزی شود چرا که آینده‌پژوهی در شکل دادن به آینده‌های منافع اجتماعی که ارزش‌های ذاتی و ابزاری را به ارمان می‌آورد، بسیار مهم است (Mao et al., 2020). رویکرد حاکم بر این پژوهش آینده‌پژوهی است و روش انجام آن ترکیبی از مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی است. ماهیت پژوهش حاضر، تحلیلی و هدف آن، توسعه‌ای _ کاربردی است. در تحقیق توصیفی حاضر در ابتدا با مروری بر ادبیات نظری در حوزه اقتصاد اشتراکی و رقابت‌پذیری شهری و مطالعه‌ی به‌روزترین منابع، به گردآوری شاخص‌ها پرداخته شده است. در این مرحله ۱۱۲ شاخص شناسایی شده است که با مصاحبه با خبرگان حوزه‌ی برنامه‌ریزی و مدیریت شهری (از جمله اساتید دانشگاه و مدیران شهری)، در نهایت ۳۹ شاخص نهایی انتخاب گردیده است. با شناسایی ۵ متغیر و ۳۹ شاخص، در مرحله‌ی بعد برای تعیین مؤثرترین پیشران‌ها، از ۳۰ نفر از خبرگان در حوزه‌ی مسائل شهری خواسته شده تا تأثیر هر متغیر را بر دیگری در ماتریس اثرات متقاطع مشخص نمایند.

به منظور تحلیل تأثیرات متقاطع از نرم‌افزار Mac Mic استفاده گشت تا میزان تأثیرگذاری و اثرپذیری هر یک از متغیرها به لحاظ مستقیم و غیرمستقیم شناسایی شوند. روش تحلیل تأثیرات متقابل روشی خبره محور (نخبه محور) است که نتایج کمی از آن به دست می‌آید. بنیان اصلی روش تحلیل تأثیرات متقابل بر ماتریس‌های تأثیرات استوار است که به منظور بررسی سیستم و پایداری یا ناپایداری آن استفاده می‌شود. همچنین ارزش‌گذاری اعداد در پرسشنامه صفر تا ۳ است. صفر نشان‌دهنده‌ی بدون تأثیر، یک نشان‌دهنده تأثیرگذاری ضعیف، دو نشان‌دهنده تأثیرگذاری قوی، سه نشان‌دهنده تأثیرگذاری بسیار قوی و در نهایت حرف (P) نشان‌دهنده‌ی رابطه‌ی بالقوه میان متغیرها است.

جدول ۱. متغیرها و شاخص های پژوهش

ردیف	متغیر	شاخص	کد	محقق
۱	عوامل اقتصادی	• ساختار اقتصادی کلان	T1	- Rasheed & Balakrishnan, 2024
		• توزیع ثروت	T2	-Zhang et al., 2023
		• سهم بودجه در تولید و اشاعه فناوری	T3	-Fang & Li, 2022
		• فرصت های سرمایه گذاری	T4	-Huang, 2022
		• فرصت های تجاری جدید	T5	-Sgambati & Gargiulo, 2022
		• توسعه ارتباطات و کسب و کار	T6	
		• کاهش هزینه ها	T7	-Dabbous & Tarhini, 2021
		• ایجاد شغل های جدید	T8	-Rasheed & Balakrishnan, 2021
		• تورم	T9	
		• برندسازی محصولات	T10	-Karobliene & Pilinkiene, 2021
۲	عوامل تکنولوژیک	• پتانسیل نوآوری	T11	-Palgan et al., 2021
		• پتانسیل تکنولوژیک	T12	
		• پلتفرم های دیجیتال	T13	-Pouri & Hilty, 2021
		• مهارت افراد در استفاده از فناوری های نو ظهور	T14	-Kakderi et al., 2021
		• زیرساخت های اینترنت	T15	-Falciola et al., 2020
		• سیاست بسط فناوری	T16	-Ni & Kamiya, 2020
		• واحد تحقیق و توسعه در شرکت ها	T17	-Kourtiti et al., 2020
		• پهنای باند اینترنت	T18	-Song et al., 2020
		• ضریب نفوذ اینترنت	T19	-Carpentieri, 2020
		• حمایت دولت از کسب و کارهای دانش بنیان و نوآور	T20	-Marvin et al., 2018
۳	عوامل سیاسی	• قانون گذاری شفاف	T21	
		• ثبات قانونی	T22	
		• اعتماد مردم به مردم	T23	
		• اعتماد مردم به دولت	T24	
		• مشارکت بخش خصوصی	T25	
		• برخورداری از منابع طبیعی	T26	
۴	عوامل محیطی- اکولوژیکی	• دارایی های زیست محیطی	T27	
		• استفاده کارآمد از منابع	T28	
		• تولید ضایعات	T29	
		• دسترسی به جاده، راه آهن و خطوط هوایی	T30	
		• آلاینده ها	T31	

ردیف	متغیر	شاخص	کد	محقق
۵	عوامل اجتماعی - فرهنگی	• کیفیت زیرساخت های شهری	T32	
		• الگوهای مصرف و توسعه پایدار	T33	
		• عدالت اجتماعی	T34	
		• سطح رفاه جامعه محلی	T35	
		• مؤسسات آموزشی و پژوهشی	T36	
		• کمیت نیروی کار	T37	
		• کیفیت نیروی کار	T38	
		• روحیه کارآفرینی	T39	

۳- یافته‌ها

با تنظیم ماتریس 39×39 در نرم‌افزار میک مک به بررسی چگونگی تأثیر متغیرها بر روی یکدیگر پرداخته شده است. نتایج اولیه حاصل از پرسشنامه خبرگان در ارتباط با عوامل مؤثر در جدول شماره ۲ آورده شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که از مجموع ۱۱۵۶ رابطه قابل بازیابی، ۳۶۵ رابطه صفر بوده است که این موضوع بدان معنی است که عوامل بر یکدیگر تأثیر نداشته یا از یکدیگر تأثیر نپذیرفته‌اند. نتایج نیز بیانگر درجه پرشدگی ۷۶ درصدی است که این مورد حاکی از آن است که عوامل انتخاب شده در ۷۶ درصد از موارد بر یکدیگر تأثیرگذار بوده‌اند.

بررسی فراوانی‌ها نشان می‌دهد که بیشترین فراوانی به ترتیب مربوط به نمره یک، نمره سه، نمره صفر و نمره دو است؛ بنابراین سیستم مورد نظر، دارای درصد بالایی از عوامل غیراثرپذیر است که همین مسأله، موجب می‌شود تا برهمکنش عوامل در حیطه چند پیشران اصلی قرار بگیرد و ارتباط عوامل با یکدیگر کم باشد. نتایج به دست آمده نشانگر این است که روابط با شدت ضعیف، بالاترین میزان و روابط با شدت قوی، پایین‌ترین میزان را در سیستم دارا هستند. همچنین ماتریس بر اساس شاخص‌های آماری با ۳ بار چرخش داده ای از مطلوبیت و بهینه شدگی ۱۰۰ درصد برخوردار بوده که حاکی از روایی بالای پرسشنامه و پاسخ‌های آن است.

جدول ۲. نتایج اولیه ماتریس متقاطع متغیرها

مقدار	شاخص
۳۹	ابعاد ماتریس
۳	تعداد تکرارها
۳۶۵	تعداد صفر
۴۵۹	تعداد یک
۳۲۱	تعداد دو
۳۷۶	تعداد سه
۱۱۵۶	مجموع
۷۶	درجه پرشدگی

در ماتریس تأثیرات مستقیم، جمع سطری هر شاخص نشانگر میزان تأثیرپذیری و جمع ستونی آن نشانگر میزان تأثیرگذاری شاخص مورد نظر است. بررسی جدول ۳ نشان می‌دهد که در ارتباط با متغیر اقتصادی، شاخص ایجاد شغل‌های جدید با امتیاز ۱۰۳ دارای بیشتر میزان اثرگذاری و اثرپذیری با امتیاز ۶۶ است. در ارتباط با متغیر تکنولوژیک، شاخص پلتفرم‌های دیجیتال با امتیاز ۹۶ دارای بیشترین تأثیرگذاری و شاخص پتانسیل تکنولوژیک با امتیاز ۶۸ دارای بیشتری میزان اثرپذیری است. متغیر سیاسی در مجموع دارای ۶ شاخص است. که از میان این شاخص‌ها، شاخص حمایت دولت از کسب و کارهای دانش بنیان و نوآور دارای بالاترین میزان اثرگذاری با امتیاز ۷۸ و نیز بالاترین میزان اثرپذیری با امتیاز ۶۹ است. دارایی‌های زیست محیطی نیز اثرگذارترین شاخص در ارتباط با متغیر محیطی - اکولوژیک است. در ارتباط با این متغیر شاخص برخورداری از منابع طبیعی به عنوان اثرپذیرترین شاخص شناسایی گردیده است. متغیر فرهنگی - اجتماعی، آخرین متغیر مورد بررسی است که ۸ شاخص برای آن در نظر گرفته شده است. در میان این شاخص‌ها، شاخص الگوهای مصرف و توسعه پایدار با کسب امتیاز ۱۰۵ و شاخص روحیه کارآفرینی با کسب امتیاز ۵۹ به ترتیب

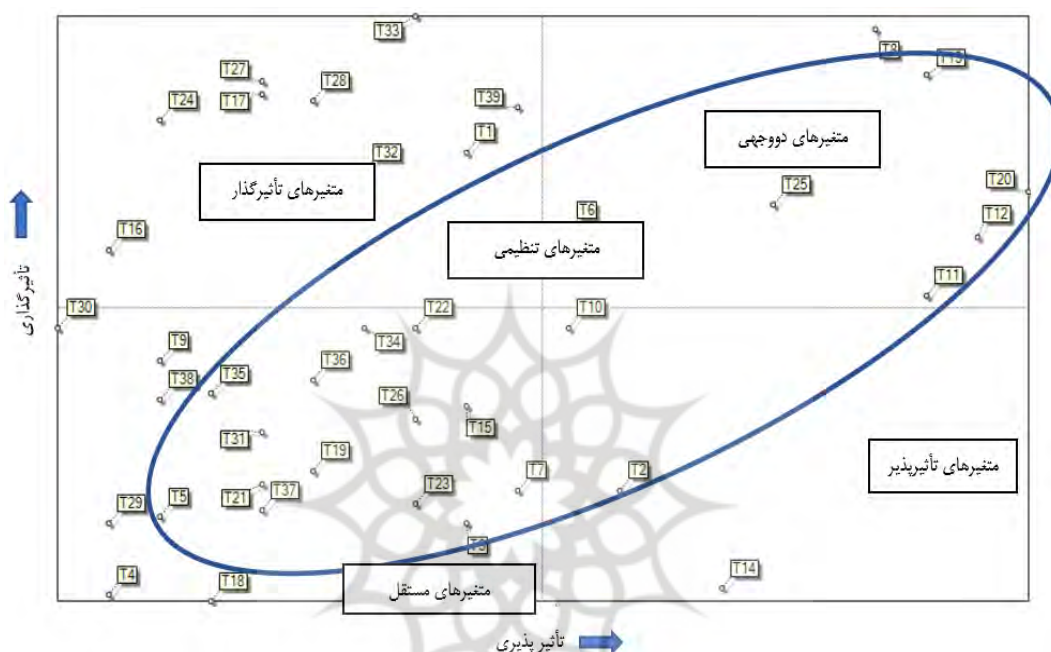
به عنوان اثرگذارترین و اثرپذیرترین شاخص‌ها معرفی شده‌اند. در مجموع در میان ۵ متغیر شناسایی شده، متغیر فرهنگی-اجتماعی با کسب امتیاز ۵۰۵ دارای بیشترین میزان اثرگذاری و متغیر اقتصادی با کسب میزان ۵۷۷ دارای بیشترین میزان اثرپذیری است.

جدول ۳. میزان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری عوامل بر یکدیگر در ماتریس تأثیرات متقابل

تأثیر پذیری متغیر	تأثیر پذیری	تأثیر گذاری متغیر	تأثیر گذاری	شخص	متغیر
577	58	503	84	T1	اقتصادی
	61		32	T2	
	58		27	T3	
	51		16	T4	
	52		28	T5	
	60		72	T6	
	59		32	T7	
	66		103	T8	
	52		52	T9	
	60		57	T10	
536	67	503	62	T11	تکنولوژیک
	68		71	T12	
	67		96	T13	
	63		17	T14	
	58		45	T15	
	51		69	T16	
	54		93	T17	
	53		15	T18	
	55		35	T19	
353	69	363	78	T20	سیاسی
	54		33	T21	
	57		57	T22	
	57		30	T23	
	52		89	T24	
	64		76	T25	
321	57	355	43	T26	محیطی-اکولوژیک
	54		95	T27	
	55		92	T28	
	51		27	T29	
	50		57	T30	
	54		41	T31	
442	56	505	81	T32	اجتماعی-فرهنگی
	57		105	T33	
	56		57	T34	
	53		47	T35	
	55		49	T36	
	54		29	T37	
	52		46	T38	
	59		91	T39	
۲۲۲۹			2229	جمع کل	

در مرحله بعدی به تحلیل عوامل کلیدی بر اساس موقعیت قرارگیری در پلان اثرگذاری و اثرپذیری پرداخته شده است. میزان اثرپذیری پیشران‌ها در کنار اثرگذاری مشخص کننده ماهیت یک پیشران است، پیشران‌هایی که تأثیرگذاری زیادی روی سایر پیشران‌ها دارند؛ اما خود کمتر تحت تأثیر قرار می‌گیرند، جزو پیشران‌های محیطی یا ورودی سیستم محسوب می‌شوند، در مقابل

پیشران‌هایی که بیشترین اثرپذیری و کمترین اثرگذاری را دارند پیشران‌های هدف یا خروجی سیستم هستند. متغیرهای سیستم بعد از ارزیابی اثراتشان بر یکدیگر توسط کارشناسان و بر اساس روابط ریاضی بین آن‌ها، روی یک نمودار (شبکه مختصات) با عنوان پلان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری قرار می‌گیرند که موقعیت آن‌ها در نمودار بیانگر وضعیت پیشران در سیستم و نقش آن‌ها در پویایی و تحولات سیستم در آینده است. بر اساس موقعیت پیشران‌ها در نمودار، پیشران‌ها به تأثیرگذار، دو وجهی (هدف ریسک)، تأثیرپذیر، مستقل و تنظیمی و میانی تقسیم می‌شوند: بر اساس شکل ۳، الگوی پراکنش پیشران‌ها نشان‌دهنده یک سیستم ناپایدار است. به طور کلی اگر بتوان در نمودار گرافیکی تحلیلی یک مک، حرف L را روی مؤلفه‌ها رسم کرد، یعنی سیستم پایدار است. اگر مؤلفه‌ها روی قطر پراکنده باشند، یعنی سیستم ناپایدار است. در چنین سیستمی، متغیرهای دو وجهی که همزمان دارای اثرگذاری و اثرپذیری بالایی هستند، بیشترین فراوانی را داشته و با کوچکترین تغییری در این متغیرها، کل سیستم دستخوش تغییرات اساسی می‌شود.

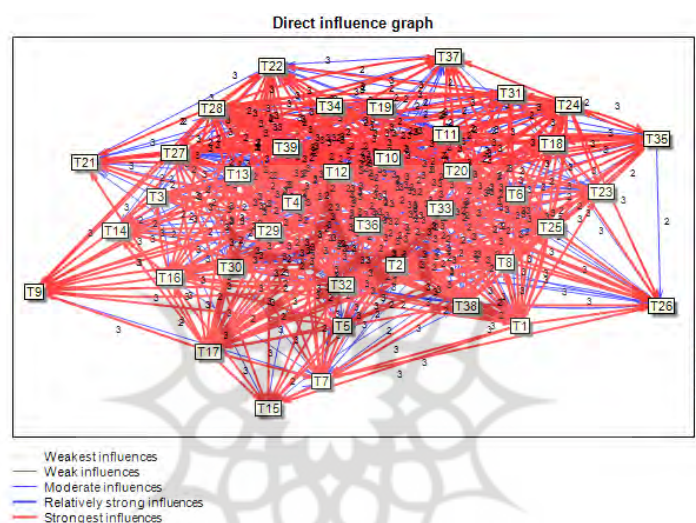
شکل ۳. نمودار پراکندگی شاخص‌ها و جایگاه آن‌ها در محورهای اثرپذیری و اثرگذاری

در سیستم‌های پایدار مجموعاً سه دسته عوامل تأثیرگذار، عوامل تأثیرپذیر و عوامل مستقل مشاهده می‌گردد. در مقابل در سیستم‌های ناپایدار وضعیت پیچیده‌تر از سیستم‌های پایدار است. در این سیستم‌ها عوامل در حول محور قطری بردار و در تمامی صفحه پراکنده‌اند و عوامل در اکثر مواقع حالتی بینابینی دارند. تحلیل این سیستم‌ها نسبت به سیستم‌های پایدار پیچیده‌تر است؛ زیرا عوامل بیشتری در این سیستم‌ها دخیل است. این عوامل در مجموع به پنج دسته تقسیم می‌شوند که شامل: ۱- عوامل تعیین‌کننده یا تأثیرگذار؛ ۲- عوامل دو وجهی که خود دارای دو زیرمجموعه عوامل ریسک و هدف تقسیم می‌شود؛ ۳- عوامل تأثیرپذیر یا نتیجه سیستم؛ ۴- عوامل مستقل که خود به دو بخش عوامل گسسته و عوامل اهرمی ثانویه تقسیم می‌شود؛ ۵- عوامل تنظیمی هستند.

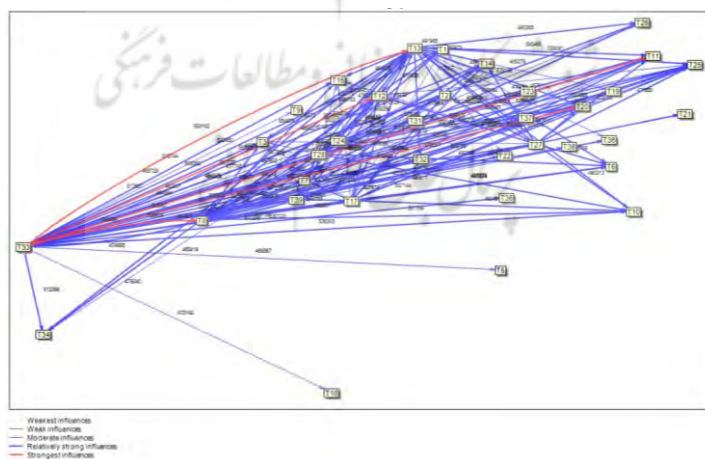
در نهایت نمایش گرافیکی از روابط مستقیم بین متغیرها و پراکندگی متغیرها بر اساس تأثیرات غیرمستقیم بین متغیرها به ترتیب در شکل‌های شماره ۴ و ۵ نشان داده شده است. چگونگی تأثیرگذاری شاخص‌ها به صورت ضعیف‌ترین تأثیرات (خطوط بریده)، تأثیرات ضعیف (خطوط خاکستری)، تأثیرات میانه (خطوط باریک آبی رنگ)، تأثیرات قوی (خطوط ضخیم آبی رنگ) و قوی‌ترین تأثیرات (خطوط قرمز رنگ) در سطح ۵۰٪ قابل مشاهده است.

جدول ۴. نحوه توزیع متغیرها بر اساس طبقه‌بندی آن‌ها

طبقه بندی	شاخص
متغیرهای تأثیرگذار	ساختار اقتصادی کلان- سیاست بسط فناوری- واحد تحقیق و توسعه در شرکت‌ها- اعتماد مردم به دولت- دارایی‌های زیست محیطی- استفاده کارآمد از منابع- کیفیت زیرساخت‌های شهری- الگوهای مصرف و توسعه پایدار- روحیه کارآفرینی
متغیرهای دو وجهی	ایجاد شغل‌های جدید- پلتفرم‌های دیجیتال- پتانسیل تکنولوژیک- حمایت دولت از کسب و کارهای دانش بنیان و نوآور- مشارکت بخش خصوصی- پتانسیل نوآوری
متغیرهای تأثیرپذیر	توزیع ثروت- مهارت افراد در استفاده از فناوری‌های نوظهور
متغیرهای تنظیمی	توسعه ارتباطات و کسب و کار- برندسازی محصولات- ثبات قانونی
متغیرهای مستقل	سهم بودجه در تولید و اشاعه فناوری- فرصت‌های سرمایه‌گذاری- فرصت‌های تجاری جدید کاهش هزینه‌ها- تورم- زیرساخت‌های اینترنت- پهنای باند اینترنت- ضریب نفوذ اینترنت- قانون‌گذاری شفاف- اعتماد مردم به مردم- برخورداری از منابع طبیعی- تولید ضایعات- دسترسی به جاده، راه‌آهن و خطوط هوایی- آلاینده‌ها- عدالت اجتماعی- سطح رفاه جامعه محلی- مؤسسات آموزشی و پژوهشی- کیفیت نیروی کار- کمیت نیروی کار

شکل ۴. تأثیرات مستقیم شاخص‌ها بر تحقق‌پذیری اقتصاد اشتراکی

شکل ۵. تأثیرات غیر مستقیم شاخص‌ها بر تحقق‌پذیری اقتصاد اشتراکی

در انتها رتبه‌بندی میزان اثرگذاری مستقیم و غیرمستقیم متغیرها بر یکدیگر به تفکیک اثرپذیری و اثرگذاری در جدول شماره ۵ آورده شده است. در این میان شاخص الگوهای مصرف و توسعه پایدار دارای بیشترین اثرگذاری مستقیم با امتیاز ۴۷۱ و غیرمستقیم با امتیاز ۴۶۱ است. شاخص حمایت دولت از کسب و کارهای دانش بنیان و نوآور نیز به عنوان اثرپذیرترین شاخص مستقیم و غیر

مستقیم شناسایی شده است. به طور کلی شاخص‌های الگوهای مصرف و توسعه پایدار، ایجاد شغل‌های جدید، پلتفرم‌های دیجیتال، استفاده کارآمد از منابع طبیعی، واحد تحقیق و توسعه در شرکت‌ها، استفاده کارآمد از منابع، روحیه کارآفرینی، اعتماد مردم به دولت، ساختار اقتصادی کلان و کیفیت زیرساخت‌های شهری به عنوان اثرگذارترین شاخص‌ها و شاخص‌های حمایت دولت از کسب و کارهای دانش بنیان و نوآور، پتانسیل تکنولوژیک، پتانسیل نوآوری، پلتفرم‌های دیجیتال، ایجاد شغل‌های جدید، مشارکت بخش خصوصی، مهارت افراد در استفاده از فناوری‌های نو ظهور و توزیع ثروت به عنوان اثرپذیرترین شاخص‌های مؤثر در زمینه‌ی افزایش رقابت‌پذیری شهر مرزی بیرجند با استفاده از اقتصاد اشتراکی هستند.

جدول ۵. رتبه‌بندی میزان اثرگذاری مستقیم و غیرمستقیم متغیرها بر یکدیگر به تفکیک اثرپذیری و اثرگذاری

رتبه	شاخص	اثرگذار مستقیم	شاخص	اثرپذیر مستقیم	شاخص	اثرگذار غیرمستقیم	شاخص	اثرپذیر غیرمستقیم
1	T33	471	T20	309	T33	461	T20	306
2	T8	462	T12	305	T13	433	T12	303
3	T13	430	T11	300	T8	431	T11	298
4	T27	426	T13	300	T28	418	T13	297
5	T17	417	T8	296	T17	415	T8	295
6	T28	412	T25	287	T27	413	T14	283
7	T39	408	T14	282	T39	392	T25	281
8	T24	399	T2	273	T24	384	T2	275
9	T1	376	T6	269	T32	357	T6	271
10	T32	363	T10	269	T25	355	T39	269
11	T20	349	T7	264	T1	345	T10	268
12	T25	340	T39	264	T20	332	T7	265
13	T6	323	T1	260	T12	322	T1	262
14	T12	318	T3	260	T6	318	T3	259
15	T16	309	T15	260	T11	285	T15	258
16	T11	278	T22	255	T16	282	T34	256
17	T10	255	T23	255	T34	259	T26	256
18	T22	255	T26	255	T30	255	T33	254
19	T30	255	T33	255	T10	253	T32	253
20	T34	255	T32	251	T22	252	T36	250
21	T9	233	T34	251	T9	236	T22	250
22	T36	219	T19	246	T36	235	T23	249
23	T35	210	T28	246	T35	221	T19	248
24	T38	206	T36	246	T38	221	T28	248
25	T15	201	T17	242	T26	198	T37	245
26	T26	192	T21	242	T15	194	T31	243
27	T31	183	T27	242	T31	188	T17	242
28	T19	157	T31	242	T19	168	T35	242
29	T21	148	T37	242	T23	165	T27	241
30	T2	143	T18	237	T2	155	T21	238
31	T7	143	T35	237	T21	151	T18	237
32	T23	134	T5	233	T7	149	T38	236
33	T37	130	T9	233	T29	131	T5	235
34	T5	125	T24	233	T37	129	T9	233
35	T3	121	T38	233	T5	123	T24	231
36	T29	121	T4	228	T3	118	T4	230
37	T14	76	T16	228	T14	87	T16	226
38	T4	71	T29	228	T18	86	T29	225
39	T18	67	T30	224	T4	64	T30	224

۴- بحث و نتیجه‌گیری

شدت تغییرات در چند دهه اخیر در سراسر جهان مفاهیمی از جمله توسعه اقتصادی پایدار را برجسته کرده است. جهانی شدن رقابت بین شهرها را تسریع کرده است و آن‌ها برای بقا در چنین محیط رقابتی به توسعه پایدار نیاز دارند (Zhao et al., 2021; Zygmunt, 2020). اقتصاد اشتراکی یکی دیگر از کانون‌های توجه جهانی است؛ زیرا به اقتصاد و پایداری مربوط می‌شود و معمولاً

به عنوان یک فرصت اقتصادی، شکل مصرف بهتر و پایدارتر و راهی به سوی یک اقتصاد مبتنی بر برابری و پایدار تعریف می‌گردد (Olya et al., 2021). اقتصاد اشتراکی استفاده از منابع را در جوامع بدون نیاز به مصرف یا خرید هر بار تسهیل می‌کند. توانایی به اشتراک‌گذاری دارایی‌ها به آن‌ها اجازه می‌دهد تا تنها در مواقع ضروری مورد استفاده قرار گیرند (Richterová et al., 2021). جهان در عصر کنونی در پی برداشتن گام‌های متعددی در جهت پایداری و پایداری توسعه اقتصادی با کمک اقتصاد اشتراکی است، زیرا اقتصاد اشتراکی، یکی از ابزارهای امیدوارکننده توسعه پایدار است که از جامعه حمایت می‌کند و به کل اقتصاد کمک می‌کند (Zhang et al., 2023). از این رو که اقتصاد اشتراکی به عنوان یک الگوی توسعه اقتصادی جایگزین بالقوه به سرعت در حال تکامل است، توجه محققان زیادی را به خود جلب نموده است. به سبب شدت قابل توجه شهرنشینی در جهان امروز، نیاز مبرمی به تطبیق روش‌های تقویت اقتصاد با شرایط پیچیده و پویای شهرها وجود دارد. تجزیه و تحلیل ادبیات علمی کمبود تحقیق در مورد تأثیر قابل توجه اقتصاد اشتراکی بر رقابت‌پذیری شهرهای مرزی را نشان می‌دهد؛ لذا در این پژوهش با مطالعه‌ی دقیق ادبیات نظری در حوزه‌ی اقتصاد اشتراکی و رقابت‌پذیری شهرها، به استخراج متغیرها و شاخص‌های مؤثر، به منظور شناسایی مهم‌ترین پیشران‌ها در رونق اقتصادی شهر بیرجند که یک شهر مرزی در استان خراسان جنوبی است پرداخته شده است. نتایج تحلیل‌ها با رویکرد آینده‌پژوهی و با استفاده از نرم‌افزار Mic Mac، الگوهای مصرف و توسعه پایدار، ایجاد شغل‌های جدید، پلتفرم‌های دیجیتال، استفاده کارآمد از منابع طبیعی، واحد تحقیق و توسعه در شرکت‌ها، استفاده کارآمد از منابع، روحیه کارآفرینی، اعتماد مردم به دولت، ساختار اقتصادی کلان و کیفیت زیرساخت‌های شهری را به عنوان اثرگذارترین شاخص‌های مستقیم و شاخص‌های حمایت دولت از کسب و کارهای دانش بنیان و نوآور، پتانسیل تکنولوژیک، پتانسیل نوآوری، پلتفرم‌های دیجیتال، ایجاد شغل‌های جدید، مشارکت بخش خصوصی، مهارت افراد در استفاده از فناوری‌های نو ظهور و توزیع ثروت به عنوان اثرپذیرترین شاخص‌های مستقیم معرفی کرده است. یافته‌های پژوهش حاضر بر مبنای رویکرد آینده‌پژوهی نشان می‌دهد که الگوهای مصرف و توسعه پایدار دارای بیشترین میزان اثرگذاری و حمایت دولت از کسب و کارهای دانش بنیان و نوآور در زمینه اقتصاد اشتراکی به عنوان اثرپذیرترین شاخص‌ها شناسایی شده‌اند. بر مبنای نتایج پژوهش نظم‌فر شهر مرزی بیرجند در رتبه‌های آخر برخورداری از شاخص‌های رقابت‌پذیری اقتصادی قرار دارد که بدین منظور، استفاده از رویکرد اقتصاد اشتراکی برای رونق رقابت‌پذیری این شهر مرزی انتخاب شده است (Nazmfar et al., 2017). با بررسی پژوهش‌های پیشین دریافت می‌شود که پیشران‌های کلیدی در پژوهش‌های پیشین بیشتر بر ابعاد سیاسی تأکید داشته‌اند. برای مثال در پژوهش بهزادپور و همکاران، اصلی‌ترین پیشران، پیشران حکمروایی شهری معرفی شده است (Behzadpour et al., 2023). همچنین در پژوهش اسدزاده و همکاران نیز ایدئولوژی حاکم و مدیریت یکپارچه به عنوان کلیدی‌ترین پیشران‌ها در نظر گرفته شده‌اند (Asadzadeh et al., 2024)؛ ولی در پژوهش حاضر به تأثیر قابل توجه الگوهای مصرف و توسعه پایدار در پیشبرد اهداف رقابت‌پذیری این شهر اشاره شده است؛ لذا نتایج پژوهش حاضر در ارتباط با اصلی‌ترین پیشران‌های مؤثر با نتایج این تحقیقات همسو نبوده است. نتایج این پژوهش با دو پژوهش چین و نیز دابوس و طرحینی و همراستا بوده و نشان از اثرگذاری الگوهای مصرف پایدار در تقویت اقتصاد دارد (Chien, 2022; Dabbous & Tarhini, 2021). در پژوهش عبدرابو و همکاران، به تنوع اقتصادی، توسعه فرهنگی، سایت‌ها، نیروی کار ماهر، مشارکت دولتی-خصوصی، پرورش نوآوری و همسویی نیازهای آموزشی با صنایع نو ظهور اشاره شده است که این پیشران‌ها به عنوان اولویت‌های بعدی در این پژوهش در نظر گرفته شده‌اند (Abdrabo et al., 2024). در پژوهش بورینسکین و همکاران، نیز به تأثیر قابل توجه فناوری‌های دیجیتال اشاره شده که این شاخص در میان ۱۰ پیشران اصلی پژوهش حاضر نیز قرار گرفته است (Burinskienė et al., 2024). بررسی‌ها نشان می‌دهد که تمامی ۵ متغیر در نظر گرفته شده، هر کدام با درجه‌ای از تأثیرگذاری و یا تأثیرپذیری در فرآیند رقابت‌پذیرتر کردن شهر بیرجند نقش ایفا خواهند نمود. با نظر به اینکه اقتصاد اشتراکی، رویکردی نوین به موضوعات اقتصادی در شهرهاست و تاکنون پژوهشی در این زمینه در کشور ایران در ارتباط با این موضوع صورت نگرفته است، ضروری است تا از نتایج پژوهش حاضر در پیشبرد اهداف توسعه پایدار در شهر بیرجند بهره گرفته شود. در انتها برخی از راهکارها در ارتباط با اصلی‌ترین پیشران‌های مورد نظر این پژوهش به تفکیک شاخص‌های تأثیرگذار و تأثیرپذیر ارائه گردیده است.

جدول ۶. راهکارهای متناسب با شاخص‌های تأثیرگذار و شاخص‌های تأثیرپذیر

راهکارهای متناسب با شاخص‌های تأثیرگذار	راهکارهای متناسب با شاخص‌های تأثیرپذیر
سرمایه‌گذاری در منابع انرژی تجدیدپذیر	ایجاد محیطی مناسب به منظور فعالیت کسب و کارهای دانش بنیان و نوآور
سرمایه‌گذاری استراتژیک در شکل‌گیری پلتفرم‌های دیجیتال تجارت به منظور مبادله کالاها	پرورش تنوع اقتصادی
ارتقای کیفیت فضاهای شهری به منظور جذب سرمایه‌گذاران و طبقه خلاق و بهبود قابلیت زندگی در شهر	برندسازی شهری بر مبنای میراث فرهنگی قوی
حصول اطمینان در جامعه‌ی محلی از تحقق طرح‌های توسعه اقتصاد اشتراکی	پرورش نیروی کار ماهر از طریق آموزش هدفمند
ارتقای سیستم‌های ارتباطی	استفاده از داده‌ها برای درک رفتار کاربر، بهینه‌سازی خدمات و ایجاد تجربیات مناسب برای شهروندان
تعامل بیشتر حکومت‌ها با نهادهای عمومی	تسهیل سرمایه‌گذاری شهروندان و شرکت‌های خصوصی در پروژه‌های اقتصاد اشتراکی محلی به منظور تقویت حس مالکیت

۵- سپاس‌گزاری

از تمام کسانی که ما را در به انجام رساندن این پژوهش یاری نمودند، کمال تقدیر و تشکر را داریم.

۶- فهرست منابع

- اسدزاده، هانیه، کرمی، تاج‌الدین، ساسان‌پور، فرزانه، شمعی، علی. (۱۴۰۴). آینده‌پژوهی توسعه منطقه شهری تهران در فرآیند جهانی‌شدن. *تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی*، ۲۵ (۷۸)، ۱۸۴-۲۰۳.
- اسکندری ثانی، محمد، سفالگر، سحر. (۱۴۰۱). شناسایی مؤلفه‌های کالبدی مؤثر در بهبود احساس امنیت شهروندان در فضاهای شهری (نمونه موردی: خیابان معلم و پاسداران شهر بیرجند). *مطالعات فرهنگی اجتماعی خراسان*، ۱۶ (۴)، ۷-۴۰. <https://doi.org/10.22034/fakh.2022.322520.1529>
- بهرامی جاف، ساجد، جان‌پرور، محسن، شهبازی، محبوبه، مازندرانی، دریا. (۱۳۹۹). سنجش عوامل مؤثر بر پایداری اقتصادی شهرهای مرزی (مطالعه موردی: شهر سردشت). *جغرافیا و توسعه فضای شهری*، ۷ (۲)، ۱-۲۱.
- بهزادپور، الناز، بهتاش، محمدرضا فرزاد، زرابادی، سعیده. (۱۴۰۰). تحلیل ساختاری پیشران‌های مؤثر بر وضعیت آینده رقابت‌پذیری شهری (مورد مطالعه: کلانشهر تهران). *مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۷ (۴)، ۱۰۶۳-۱۰۸۰.
- رهنما، محمدرحیم، شاددل، لیا. (۱۳۹۹). از تدوین چشم‌انداز شهر سرخس تا برنامه‌ریزی عملیاتی شهرداری. *فصلنامه چشم‌انداز شهرهای آینده*، ۱ (۲)، ۶۳-۷۹.
- سفالگر، سحر، اجزاء شکوهی، محمد، رهنما، محمدرحیم. (۱۴۰۳). تحلیل فضایی توسعه میان افزای شهر بیرجند با رویکرد رشد هوشمند. پایان نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه فردوسی مشهد.
- صفایی پور، مسعود، آریانژاد، ناهید. (۱۴۰۳). آینده پژوهی عوامل کلیدی اثرگذار بر توسعه شهری نمونه موردی: شهردزفول. *آینده پژوهی ایران*، ۸ (۲)، ۳۴۴-۳۸۲. [10.30479/jfs.2024.20128.1536](https://jfs.2024.20128.1536)
- قاسمی، سجاد، هادیانی، زهره، حمیدیان پور، محسن. (۱۴۰۳). شناسایی پیشران‌های کلیدی مؤثر بر آینده تغییر اقلیم و تاب‌آوری شهر اصفهان. *فصلنامه چشم‌انداز شهرهای آینده*، ۵ (۱)، ۴۵-۷۰. <http://jvfc.ir/article-1-293-fa.html>
- نظم‌فر، حسن، عشقی چهاربرج، علی، علوی، سعیده. (۱۳۹۶). بررسی وضعیت رقابت‌پذیری اقتصادی شهرهای ایران. *فصلنامه علمی-پژوهشی اقتصاد و مدیریت شهری*، ۵ (۲۰)، ۲۳-۳۸. <https://ensani.ir/fa/article/376089>

References

- Abdrabo, K. I., Mabrouk, M. & Marzouk, A. (2024). Urban Competitiveness Assessment Using the Integration of the Global Power City Index and Multicriteria Decision-Making Methods. *Journal of Urban Planning and Development*, 150(3), 04024025. 10.1061/JUPDDM.UPENG-4789
- Asadzadeh, H., karami, T., sasanpour, F. & shamaie A. (2025). Futures Studies of Tehran Metropolitan Area Development in the Globalization Process. *jgs*. 25(78), 184-203. doi:10.61186/jgs.25.78.1 URL: <http://jgs.khu.ac.ir/article-1-3880-fa.html>. **[In Persian]**
- Bahrami Jaf, S., Janparvar, M., Shabazi, M. & Mazandarani, D. (2021). Measuring Factors affecting the Economic Stability of Border Cities (Case Study: Sardasht City). *Geography and Urban Space Development*, 7(2), 1-21. <https://doi.org/10.22067/JGUSD.2021.47469>. **[In Persian]**
- Behzadpour, E., Behtash, M.R.F. & Zarabadi, S. (2023). Structural analysis of drivers affecting the future status of urban competitiveness (Case study: Tehran metropolis). *Journal of Studies Of Human Settlements Planning*, 17(4), 1063-1080. <https://sanad.iau.ir/journal/jshsp/Article/۶۸۳۴۵۴?jid=۶۸۳۴۵۴>. **[In Persian]**
- Burinskienė, A., Grybaitė, V., & Lingaitienė, O. (2024). Sharing Economy Development: Empirical Analysis of Technological Factors. *Sustainability*, 16(4), 1702. 10.3390/su16041702
- Carpentieri, G. (2020). *La Smartness e La Competitivit_a Della Citt_a Resiliente, Sfide e Minacce per Le Citt_a Del Ventunesimo Secolo*, SHARE Libri, FedOA Press (Federico II Open Access University Press). <http://www.fedoabooks.unina.it/index.php/fedoapress/catalog/book۱۸۵/>
- Chen, G., Cheng, M., Edwards, D., & Xu, L. (2020). COVID-19 pandemic exposes the vulnerability of the sharing economy: a novel accounting framework. *Journal of Sustainable Tourism*, 9, 1–18. 10.1080/09669582.2020.1868484
- Chien, F. (2022). The mediating role of energy efficiency on the relationship between sharing economy benefits and sustainable development goals (Case of China). *Journal of Innovation & Knowledge*, 7(4), 100270. 10.1016/j.jik.2022.100270
- Chien, F., Sadiq, M., Nawaz, M. A., Hussain, M. S., Tran, T. D., & Le Thanh, T. (2021). A step toward reducing air pollution in top Asian economies: The role of green energy, eco-innovation, and environmental taxes. *Journal of environmental management*, 297, 113420. 10.1016/j.jenvman.2021.113420
- Dabbous, A., & Tarhini, A. (2021). Does sharing economy promote sustainable economic development and energy efficiency? Evidence from OECD countries. *Journal of Innovation & Knowledge*, 6(1), 58-68. 10.1016/j.jik.2020.11.001
- Du, Q., Wang, Y., Ren, F., Zhao, Z., Liu, H., Wu, C., ... & Shen, Y. (2014). Measuring and analysis of urban competitiveness of Chinese provincial capitals in 2010 under the constraints of major function-oriented zoning utilizing spatial analysis. *Sustainability*, 6(6), 3374-3399. 10.3390/su6063374
- Enochsson, L., Voytenko Palgan, Y., Plepys, A., & Mont, O. (2021). Impacts of the sharing economy on urban sustainability: The perceptions of municipal governments and sharing organisations. *Sustainability*, 13(8), 4213. 10.3390/su13084213
- Eskandarani, M. & Sofalgar, S. (2022). Explaining the role of physical components in improving citizens' sense of security in urban spaces (Case study: Moallem and Pasdaran streets in Birjand city). *Journal Of Socio-Cultural Studies Of Khorasan*, 16(4), 7-40. <https://doi.org/10.22034/fakh.2022.322520.1529>. **[In Persian]**
- Esmaeilpoorarabi, N., Yigitcanlar, T., & Guaralda, M. (2016). Place quality and urban competitiveness symbiosis? A position paper. *International Journal of Knowledge-Based Development*, 7(1), 4–21. 10.1504/IJKBD.2016.075444
- Falciola, J., Jansen, M., & Rollo, V. (2020). Defining firm competitiveness: A multidimensional framework. *World Development*, 129, 104857. 10.1016/j.worlddev.2019.104857
- Fang, Y. H., & Li, C. Y. (2022). Does the sharing economy change conventional consumption modes?. *International Journal of Information Management*, 67, 102552. 10.1016/j.jinfomgt.2022.102552
- Ghasemi, S., Hadyani, Z. & Hamidianpour, M. (2024). Identifying the key drivers affecting the future climate change And resilience Isfahan city. *Journal of Future Cities Vision*, 5 (1), 45-70. <http://jvfc.ir/article-1-293-fa>. **[In Persian]**
- Hall, P., & Tewdwr-Jones, M. (2019). *Urban and regional planning*. Routledge.
- Hossain, M. (2020). Sharing economy: A comprehensive literature review. *International Journal of Hospitality Management*, 87, 102470. 10.1016/j.ijhm.2020.102470

- Huang, Y. C. (2022). How marketing strategy, perceived value and brand image influence WOM outcomes—The sharing economy perspective. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 68, 103071. 10.1016/j.jretconser.2022.103071
- Jawahar, D., & Muhammed MK, A. (2022). Product–place image and destination brand equity: special reference to “Kerala is an ayurvedic destination”. *Journal of Place Management and Development*, 15(3), 248-263. 10.1108/JPMD-06-2020-0047
- Kakderi, C., Komninos, N., Panori, A., & Oikonomaki, E. (2021). Next City: Learning from cities during COVID-19 to tackle climate change. *Sustainability*, 13(6), 3158. 10.3390/su13063158
- Karobliene, V., & Pilinkiene, V. (2021). The sharing economy in the framework of sustainable development goals: Case of European union countries. *Sustainability*, 13(15), 8312. 10.3390/su13158312
- Kong, Y., Wang, Y., Hajli, S., & Featherman, M. (2020). In sharing economy we trust: Examining the effect of social and technical enablers on millennials’ trust in sharing commerce. *Computers in human behavior*, 108, 105993. 10.1016/j.chb.2019.04.017
- Kourtit, K., Nijkamp, P., & Suzuki, S. (2020). Are global cities sustainability champions? A double delinking analysis of environmental performance of urban agglomerations. *Science of the Total Environment*, 709, 134963. 10.1016/j.scitotenv.2019.134963
- Kuhzady, S., Olya, H., Farmaki, A., & Ertaş, Ç. (2021). Sharing economy in hospitality and tourism: A review and the future pathways. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 30(5), 549-570. 10.1080/19368623.2021.1867281
- Li, T., Li, A., & Guo, X. (2020). The sustainable development-oriented development and utilization of renewable energy industry. A comprehensive analysis of MCDM methods. *Energy*, 212, 118694. 10.1016/j.energy.2020.118694
- Mao, C., Koide, R., Brem, A., & Akenji, L. (2020). Technology foresight for social good: Social implications of technological innovation by 2050 from a Global Expert Survey. *Technological Forecasting and Social Change*, 153, 119914. 10.1016/j.techfore.2020.119914
- Marvin, S., Bulkeley, H., Mai, L., McCormick, K., & Palgan, Y. V. (Eds.). (2018). *Urban living labs: Experimenting with city futures*. Routledge
- Miller, J., Ward, C., Lee, C., D’Ambrosio, L., & Coughlin, J. (2020). Sharing is caring: The potential of the sharing economy to support aging in place. *Gerontology & geriatrics education*, 41(4), 407-429. 10.1080/02701960.2018.1428575
- Nazmfar, H., Eshghi Chaharborj, A. & Alavi, S. (2017). An Investigation of the Economic Competitiveness Status of Cities of Iran. *Journal of Urban Economics and Management*, 5 (20), 23-38. <https://ensani.ir/fa/article/376089>. **[In Persian]**
- Ni, P., & Kamiya, M. (2020). The global urban competitiveness report–2019–20. https://unhabitat.org/sites/default/files/2020/10/global_urban_competitiveness_report_2019-2020_the_world_300_years_of_transformation_into_city.pdf.
- Palgan, Y. V., Mont, O., & Sulkakoski, S. (2021). Governing the sharing economy: Towards a comprehensive analytical framework of municipal governance. *Cities*, 108, 102994. 10.1016/j.cities.2020.102994
- Pouri, M. J., & Hilty, L. M. (2021). The digital sharing economy: A confluence of technical and social sharing. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 38, 127-139. 10.1016/j.eist.2020.12.003
- Rahnama, M. R., & Shaddel, L. (2020). From Compiling the Vision of Sarakhs City to Municipal Operational Planning. *Journal of Future Cities Vision*, 1 (2), 63-79. <http://jvfc.ir/article-1-51-fa.html>. **[In Persian]**
- Rasheed, A. F., & Balakrishnan, J. (2024). Sharing more, owning less: how consumer minimalism drives the sharing economy. *Journal of Promotion Management*, 30(3), 333-359. 10.1080/10496491.2023.2279769
- Richterová, E., Richter, M., & Sojková, Z. (2021). Regional eco-efficiency of the agricultural sector in V4 regions, its dynamics in time and decomposition on the technological and pure technical eco-efficiency change. *Equilibrium. Quarterly Journal of Economics and Economic Policy*, 16(3), 553-576. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1069267>
- Safaeepour, M. & Arianejad, N. (2023). Future research of key factors affecting urban development Case example Dezful city. *Journal of Iran future studies*, 8(2), 344-382. 10.30479/jfs.2024.20128.1536. **[In Persian]**
- Salice, S. M., & Pais, I. (2017). Sharing economy as an urban phenomenon: Examining policies for sharing cities. *Policy implications of virtual work*, 199-228. <https://www.jstor.org/stable/43920368>
- Sgambati, S., & Gargiulo, C. (2022). The evolution of urban competitiveness studies over the past 30 years. A bibliometric analysis. *Cities*, 128, 103811. 10.1016/j.cities.2022.103811

- Sharma, S., & Sharma, S. K. (2020). Financial development and economic growth in selected Asian economies: A dynamic panel ARDL test. *Contemporary Economics*, 201-218. <https://ssrn.com/abstract=3732800>
- Sofalgar, S., Ajza Shokouhi, M. & Rahnama, M.R. (2023). Spatial Analysis of Infill Development in Birjand City through a Smart Growth Approach. Master's Thesis in Geography and Urban Planning, Ferdowsi University of Mashhad. **[In Persian]**
- Song, Y., Stead, D., & de Jong, M. (2020). New town development and sustainable transition under urban entrepreneurialism in China. *Sustainability*, 12(12), 5179. <https://doi.org/10.3390/su12125179>
- Sun, X. and Yang, Y. (2022). The urban competitiveness of southwest cities in China based on factor analysis. *Scientific and Social Research*, 4(11), 1-6. 10.26689/ssr.v4i11.4460
- Zhang, Y., Li, L., Sadiq, M., & Chien, F. S. (2023). Impact of a sharing economy on sustainable development and energy efficiency: evidence from the top ten Asian economies. *Journal of Innovation & Knowledge*, 8(1), 100320. 10.1016/j.jik.2023.100320
- Zhao, F., Zhang, S., Du, Q., Ding, J., Luan, G., & Xie, Z. (2021). Assessment of the sustainable development of rural minority settlements based on multidimensional data and geographical detector method: A case study in Dehong, China. *Socio-Economic Planning Sciences*, 78, 101066. 10.1016/j.seps.2021.101066
- Zygmunt, J. (2020). The effect of changes in the economic structure on entrepreneurial activity in a transition economy: the case of Poland. *Equilibrium. Quarterly Journal of Economics and Economic Policy*, 15(1), 49-62. 10.24136/eq.2020.003

